

Jantje Steenhuis stelt in haar inleiding dat de vinkjes van NDE voor het beter duurzaam toegankelijk maken, dienen om digitale informatie houdbaar, vindbaar en bruikbaar te maken. Het toegankelijk maken van archief is immers een democratisch grondrecht, want erfgoed is van ons allemaal.

Digitaal erfgoedcoach Rowan Huiskes, tevens de secretaris van de kring van Zuid Hollandse archivariissen, is vervolgens de eerste spreker binnen het ochtendprogramma. Hij legt uit dat NDE vaak verward wordt met DEN, het kenniscentrum voor de digitale transformatie in de cultuursector, dat een bredere insteek heeft.

Bij het collecties delen vanuit de bron, gebruik makend van het collectiebeheersysteem met behulp van linked open data, is het goed om klein te beginnen. Schone, uniforme beschrijvingen zijn nodig. Maak daarnaast gebruik van de volgende zaken:

- 1) Een *Persistent Identifier* (PID) is een uniek en duurzaam kenmerk, opdat 404-meldingen zoveel mogelijk voorkomen kunnen worden.
- 2) Linken naar URI's, of *Uniform Resource Identifiers*, die op een gestandaardiseerde manier digitale informatiebronnen op het internet lokaliseren, bijvoorbeeld webpagina's, tekst en afbeeldingen. (*Uniform Resource Locators* zijn bijvoorbeeld een URI).
- 4) Datasetregister(s).
- 5) IIIF (*Triple F, International Image Interoperability Framework*) voor uitwisseling bij beeldcollecties.

Ondertekening van het manifest geeft recht op het verkrijgen van subsidies. In 2024 is er een zogenaamde versnellingsregeling, beschikbaar gesteld door het ministerie van OCW. Nina Claassen en Rowan Huiskes geven daar voorlichting over. Er is een informatiebeleidsplan en een projectplan nodig bij aanvragen. Een datawerkplaats heeft daarnaast mensen en middelen beschikbaar.

RDF (*Resource Description Framework*) is een standaard van W3C, gebruikt voor gegevensuitwisseling. Beschrijven kan met Linked Data Schema's. Met Linked Open Data (LOD) kunnen vervolgens relaties worden gelegd.

Het informatiebeleidsplan dient tevens om de neuzen dezelfde kant op te krijgen en in te spelen op de nieuwste technologieën.

Het Termennetwerk is er om zoveel als mogelijk is het gebruik van eigen lijsten te voorkomen die niet of onvoldoende gestandaardiseerd zijn.

Met de gebruiker centraal als doelstelling, is het nodig om veel te weten van de bezoeker. Wat heeft die nodig van ons? Waar kunnen we met behulp van *crowdsourcing* het materiaal verder verrijken?

Sessie Gerhard de Kok

Gerhard is betrokken bij de opzet en vorming van een netwerk van maritieme bronnen, waarin het Maritiem Museum, het Scheepvaartmuseum, het Huygensinstituut en het Zuiderzeemuseum als de vier kerndeelnemers samenwerken. Maritiem Digitaal bestaat 25 jaar en de site is aan vernieuwing toe. Streven is de digitale infrastructuur naar een hoger niveau te brengen. Aansluiting bij NDE helpt daarbij. Archiven vormen de bronhouderslaag. Kleinere instellingen en vrijwilligersorganisaties kunnen ook aanhaken, opdat via een grafische interface alle data van de samenwerkende instellingen in één klap doorzocht kunnen worden. Datamodellen en terminologiebronnen kunnen gezamenlijk worden bepaald. De gebruiker staat centraal, met als uitgangspunt dat er sprake is van een divers publiek en dat iedereen moet kunnen worden bediend.

DERA (Digitaal Erfgoed Referentie Architectuur) levert een blauwdruk hoe de lijnen lopen.

Het principe van *Linked Open Data*, is dat, als predicaat, object en subject zijn uitgewerkt, je een zogenaamde *graaf* hebt verkregen. Het dataregister en het termennetwerk kunnen worden ingezet om een verbindingslaag te vormen. Archiefinstellingen vormen de bronhouderslaag en de dienstenlaag wordt geboden door de onderzoeksinstellingen (zie de vier kerninstellingen) die het netwerk in de lucht houden via een gezamenlijke website of portal. Binnen het geheel moet gewerkt worden met de vijf principes of vinkjes: 1) Het gebruik van *Persistent Identifiers*, opdat de linkjes niet na een x-aantal dagen doodlopen, 2) het gebruik van gestandaardiseerde termen, 3) het gebruik van *linked data*, ofwel *triples*, 4) het werken met RDF (*Resource Description Framework*), ofwel computerbegrijpelijke taal voor gegevensuitwisseling, 5) III Fs, het *International Image Interoperability Framework*, in verband met de beschrijving van kaartmateriaal.

Een voorbeeld van een kleinere instelling vormt MarHisdata: het gaat daarbij om vrijwilligers die scheepslijsten maken, doorzoekbaar op naam, wat tot informatie over die schepen leidt. Zij worden nu ook ingewijd in de wereld van *Linked Open Data*.

Sessie Thomas van Maren en Micon Schorsij

Thomas vertelt dat het Netwerk Oorlogsbronnen, dat sinds 2010 functioneert, niet meer onder het NIOD valt, maar onderdeel is van WO2net. (Eerder functioneerde het als programma binnen het NIOD.) Doel is de primaire archiefbronnen en collecties over de Tweede Wereldoorlog digitaal met elkaar te verbinden, opdat er niet bij de verschillende instellingen hoeft te worden gezocht. *Pick lists* bieden hulp bij het zoeken. Niet alles is overigens al volgens de spelregels van de vijf vinkjes verwerkt. Deels is er daarom nog werk aan de winkel. Ten aanzien van het Stadsarchief: onze beeldbank is nog niet gekoppeld. Zie voor het publiek de site oorlogsbronnen.nl.

Zoeken kan op personen of op collecties. Met behulp van een WOII Thesaurus kan de informatie worden verrijkt. Integratie binnen de diverse beheerssystemen werkt al of is in de maak, door URI's bij te leveren. Informatie over personen kan worden verrijkt met behulp van biografische informatie. Op gebied van extra info over specifieke gebeurtenissen moet er nog het nodige gebeuren. Daarnaast is modelleren nodig, opdat de data aansluiten bij die van andere instellingen. De WOII Thesaurus vormt daarbij een kapstok.